

Laiuse Koguduse Teataja

Nr. 5 (24) 9. aastakäik	Ilmub tarvidust mööda.	29. okt. 1939. a. Hind 10 senti.
	Wastutaw toimetaja ja wäljaandja õp. J. Järve Laiuse kirikla.	
	Uu olgu Jumalale kõrges!	

Pidage ühtmeelt!

Sellepärast manitsen mina teid, kes mina Issanda pärast wang olen, et teie nõnda käite, kui kohus on, selle kutsumise järele, miska teie olete kutsutud, kõige alanduse ja tasandusega ja pikameelega. et teie üksteist sallite armastuses ja usinad olete ühtmeelt pidama waimus rahusideme läbi.

Üks ihu ja üks waim, nõnda kui teie ka omas kutsumises olete kutsutud üheks lootuseks; üks Issand, üks usk, üks ristimine, üks Jumal ja kõikide Isa, kes on kõikide üle ja kõikide läbi ja teie kõikide sees.
Ew. 4, 1—6.

Sagüiks meist wiist tunneb küll jutustust ühest isast, kes mures oli oma poegade pärast, sest need elasid omawahel alalises riitus ja tüüsis. Kui ta suremas oli, kutsus ta pojad suriwoodi juurde ja ulatas neile kottukõidetud noolte kimbu. Isa palus, et nad selle kotti murraks. Pojad katjusid üksteise järele isa käsku tähta, kuid see ei läinud neil korda, sest nii tugetu oli ühendatud noolte kimbu wastupanu. Kuid ärsikult murdusid nooled hõlpsasti poegade läte wabel.

Siis manitses isa poegi kottu hoidma ja ühtmeelt pidama, et nad tugetwad eluõdilluses olla wõiksid. Juba tark Salomon ütles: „Kui üks tahab wõimust tema peale wõtta, siis seisawad mõlemad tema wastu; ja kolmekeerulisi lõnga ei lista nii pea kätti.“ (Kog. 4, 12).

Nõnda manitses ka apostel Paulus oma kogudust Eetwesuses, et nad „nii käiksid kui kohus on, kõige alandusega, tasandusega ja pikameelega ning usinad oleksid ühtmeelt pidama rahusideme läbi.“

Nagu surija isa oma lapsi hoitab ja manitses, nii teeb seda ka apostel, kes on „wang Issanda pärast“ ja arwestama peab sellega, et teda enam kauaks ei ole oma kogudusele, sest teda wartjes surm ja hädaohi Kristuse waenlaste poolt.

Ta jagab juhatusi ja manitsusi oma lastele, et nad elaksid rahus ja üksmeeles.

Meie tecme, misjugune õnnistus hoowab wälja rahust ja üksmeelest kõigile neile, kes kalliks peawad apostli manitsusi ja käitwad elus selle järele.

Kes ei tunneks ja teaks, et üksmeeles ja ühenduses peitub alati määratu jõud, nii üksikimestele kui rahwastele.

Sellest tõest annab tunnistust ka terve meie rahwa elu ja ajalugu, alates muistselt ajast kuni praeguse ajani. Kui selgitatakse ja otsitakse põhjusi muistsje wabaduswõdilluse õnnetule lõpule ja allajäämisele waenlastele, siis tõneldakse ikka üksmeele ja kindlate sidemete puudumisest meie selleaegsete eelkäijate juures.

Riitud ja lõdwdad sidemed omawahelises elus, kindla üksmeele ja ühise tahte puudus, see kujunes saatuslikuks meie rahwa muistsjes suures heitluses ja on muidu mõ-

nigi kord meie rahwa ajaloo arengut ja õitsengut takistanud. Üksmeele ja ühise mõtte heited on aga alati õnnistusrikkad olnud. Seda nägime wabaduswõdilluse raskeil päewil ja teistelgi ajaloo suurteil tundidel, mil rahwas on ühinenud üksmeeles ja wendluses ühiste sihtide kättewõdillimiseks wõi olemate aarete kätshoidmiseks.

Nõnda on ja jääb see ka tulewikus.

Üksmeele õnnistusest annab tunnistust ka ristikoguduse ajalugu. Ristikoguduse õitseagadel on temas walitsenud üksmeel ja omawaheline rahu. Apostlite tegude raamatu 2 päätüül, kus jutustatakse Kristuse koguduse sünnist ja selle õnnistatud lewadpäewadest kõneleb (Ap. 2, 46—47), et „nemad olid igapäew ühel meelel pühbas kijas... ja käiksid Jumalat ja neil oli arm kõige rahwa juures.“

Mõned Rooma müürid, mis weel säilinud, on ühendatud nii kindlalt siduma krohwilubjaga, et peaaegu wõimatu on üht kiwt telsest lahutada. Kogu kiwitehitus on ühendatud nii tihedalt ja kindlalt, nagu oleks see raudne talju.

Õnn rahwale, kes nii tugetwalt ühte on liidetud! Õnn kogudusele ja kirikule, mis on ühendatud nii kindla sideme läbi! Seda teab ka ap. Paulus, kui ta nii soojalt manitses Eetwesuse kogudust ühtmeelt pidama.

Mis on aga kristliku koguduse ühendatu sideaine? Ka sellest kõneleb apostel, kui ta kutsus üles ühtmeelt pidama „waimus rahu sideme läbi.“ Selleks on: Üks ihu ja üks waim, üks lootus, üks Issand, üks usk, üks ristimine, üks Jumal ja kõikide Isa, kes on kõikide üle, kõikide läbi ja kõikide sees.

Elame jälle ajajärgul, kus terwes maailmas ja ka ristikirikus on süwenenud lõhed ja awanenud kuristikud. Ei seisja päähüda selles, et kristlik kirik on jagunenud mitmesugustesse ufutunnistustesse ja erinewateks wõudeks.

Sõjawägi wõib jaguneda mitmesugustesse wäelikkidesse. Mitte selles pole wigu, waid see on koguni tarwilik, kui wägi wõitlusewõimeline olema peab. Pääasi on see, et kõik wäelikkid ja osad ustawatad oleksid ülemjuhile ja oma wõdilluse lõpule.

Ka ristitumised võivad kuuluda mitmesse usutunnistusse, kuid peavad olema ühele ja ainmale jubile Jeesusele Kristusele ja ainaks lipukirjaks ewangeeliumi võtma.

Kus aga Jeesuse ewangeelium, Jumala waim ja kristlik lootus on ühendamas inimesi, seal on nad tihedalt ühte liidetud „waimus rahu sidemete läbi.“ Seal teostub apostli soow ja nõue üksmeele pidamisest.

Kuidas on aga lugu üksmeelega meie kogudustes ja kirikus?

Kas on need sidemed, millest apostel kõneleb, ühendamas kogudusi? Kas on kogudused ja kirik üldse veel nendega ühendatud, või ühendab veel ainult wäline kest ja nimetus kogudusi?

See küsimine kerkib paratamatu, kui waadata elu kõhast palet.

Inimesed, ühe ja sama koguduse või kiriku liikmed, lähevad tihti elus üksteisest mööda kui võõrad ja tund-

matud, keda ei tahtagi tunda ja tunnistada ega nendega tegemist teha. Meelsamini tahtakse olla oma ette, elada üksi oma muredele ja huwidele. Wenda ja eriti usutwenda nagu ole olemaski enam wäga paljudele. Ei ole nagu midagi enam, mis seoks ja ühendaks inimesi üksteisega üksmeeles ja kutsumiseks üheks lootuseks.

Kui apostel Ewesusse kogudust manitses ühtmeelt pidama, siis ta oli teadlik ühenduse tähtsusest. Ega need sõnad maksa üksi Ewesusse koguduse, waid terwe ristikiriku kohta. Need manitsused on tartwilikud ka meile, meie kirikule ja kogu meie rahwale, kui meie ei taha Jumala õnnistusest ilma jääda.

Argu unustatagu silmapilgukski, et ka meie oleme kutsutud üheks lootuseks, et meilgi on üks Jeesus, üks usk, üks ristimine ja üks Jumal meie kõhiste üle. See Jumal aitab oma lapsi küll ka rasketelgi ja kõhistel aegadel, kui nad on usinad ühtmeelt pidama waimus rahusideme läbi.

J. J.

Lõikuspüha mõtteid.

Tõstke oma silmad üles ja vaadake põldusid, sest nemad on juba valged lõikusele!

Juba saab lõikaja palga ja kogub igaveseks eluks vilja, et nii hästi külvaja kui lõikaja ühtlasi võiksid rõõmsad olla. (Joh. 4, 35-36).

Meie mõtted rändavad tagasi möödunud suvele. Kevad, mil loodus ärkas, ja millal põllumees seemne heitis oma põllule, on juba ununemas. Suvi oma palavusega, mil see vili valmis ja mis nõudis kõigilt töötajailt rohkesti higi ja vaeva, on seljataga. Nüüd on kolletamas see, mis oli haljas enne. Vili, mis kevadel maha külvati, on mullapõues surnud, idanenud, võrsunud ja andnud mitmekordse saagi. Nüüd on see salves igauhel.

Aga mitte ainult see, kes maamulda külvab ei mõtle oma tööle ja vaevale, kui ta saagi kokku sai kogunud. Igauhel on olnud oma edu millele nad mõelda tahavad. Kaupmees, tööline, kooliõpetaja, kõigil neil on olnud oma lõikus.

Me ei taha kõnelda sellest, kui palju on keegi lõiganud. Igauks kes vaeva nägi, see sai oma osa. Me oleme olnud kui külalised kellegi peremehe laua ääres. Ja me oleme sõõnud — ja meie kõht on täis saanud.

Jälle on üks aasta mööda veerenud, mil tema meid on toitnud. Tahame üheskoos tänu öelda oma toitjale. Tänu. Muud pole meil temale anda. Ta ei võtagi meilt vastu ei kulda ega hõbedat ega muud tasu, sest see on tühine tema ees. Armas isa, ütleme talle. Me täname teda, et ta meid on jälle toitnud, et ta on õnnistanud põlluvilja ja lasknud korda minna meie kätetööd!

Sest kõik inimesed moodustavad ühe suure laudkonna. Selles mõttes oleme me kõik, kes me omavahel püüame suurt vahet teha, sarnased. Mis on vahet vaese ja rikka vahel? Väga vähe — sest ei saa ka vägev ega rikkas süüa enam kui kõhu täis. Söögi headuses vaid vahe! Suurem vahe inimestes seisab selles, kuidas keegi sööb ja lauast tõuseb.

Ühed ei mõtle millelegi muud kui vaid enesele ja enese kõhule, teised aga, peavad meeles, et oma toidu eest võlgnevad nad tänu oma kaasinimestele, kes kõik meiega ühes koos on külvamas ja lõikamas ja kus igauhel meist on oma osa. Ja siis ei unusta nad ka seda, kes meie vilja kasvada laseb.

Mõnigi tahaks ehk öelda: Ma olen sügavalt künnud, ma olen tööd teinud kolme eest, ma olen hoolisam olnud ja ettenägelikum kui teised. Sellepärast on mu töö korda läinud. — Tõsi, selleks aitab kaasa inimese enese hool. Kuid kui inimene väsib ja magama heidab, kui tal jõud või julgus puudub, siis on temal emeli nägematu abimees kõrval, kes kasvatab tema tööd ja annab talle uut jõudu ja koutust. Inimese elu on ühele liiga raske. Ilma teiste abita ei saa keegi elus läbi. Sellepärast olgem rõõmsad, et meil on nii suur võimas aitaja, kui on seda meie kõikide leivaisa, kes ilma meie nägematagi meie kõikide eest hoolt kannab.

Lõikust on olnud, mõnel pisut, mõnel palju. Vaeva on ka olnud. Mõneski majas ehk on tulnud kokkuhoida, et läbi aasta oleks võinud kõigil toitu olla. — Mõnele tegi haigus ehk vaeva — tervetel päevadel sai ta hästi toime. Mõnel ehk oli nälg, mis raske kanda, mõnele tegi põud liiga, mõnel oli mõni raske õnnetus või sai värske kalmuküngas koormaks. Vaeva on olnud kõigil, kes lõikasid. Kuid vaeva peabki meil olema. Häda ja vaev on see, mille vastu võideldes Jumal meie elule kõrgema sihi seab, meie jõudu karastab ja meile paradiisi väravad avab. Vaevaga — oma palehigi sees pead sa leiba sööma — ütleb Jumal. Kel vaeva ega häda ei ole, jääb ka Jumala õnnistusest ilma. Tema elu on tühi ning sisutu.

Sest ei ela inimene ainult leivast! Ilma selleta ei saa ta elada. Kuid kui tal muud midagi ei ole kui vaid leiba küll, siis sureb ta samuti. Aga ka ainult vaevast mitte.

Me tahame sellepärast tänu öelda oma leivaisale, kes ise meie eest hoolt kannab.

Aga me tunneme, et meie sõnad on tühised seal temale tänu avaldama.

Sõnadega ei saagi seda teha. Õige tänulik meel on see, mis Issanda ees maksab!

Kus õige tänulik meel, seal annab ka meie teod ja meie elu sellest tunnistust: Väljal, põllul, töös, teiste keskel.

Kuid kõigepäält selleks, et vili su põllul kasvaks, hoolitse, et sinu südame ja hingepõld saaks õieti ha-

ritud. Sealgi on küll kände küllalt ja umbrohtu, mis võimutsema kipub nisu üle. Seegi nõuab vaeva — võibolla enamgi veel kui mõne soise või kivise uudismaa harimine.

Õiget rõõmu oma elust võime tunda aga vaid siis, kui me hingepõllul kasvab hea nisu. See on õige tänu ja kiitus taevasele isale meie lõikuse eest kui tema sellelt põllult võib rohket saaki lõigata. Selles südamepõllu viljas peitub igavene elu. Oma vilja ei maitse me alati ise, vaid teised. Teiste vilja lõikame meie. Ja igaüks kes lõikab, see saab palga ja kogub vilja igaveseks eluks, et niihästi see, kes külvab, kui see, kes lõikab, tühtlasi võiksid rõõmsad olla.

P. S.

Muljeid ja mälestusi Paide noortepäevilt.

Paides olid alanud juba VIII kiriku Noorte päevad, kui saabusime laupäeva hommikul sinna. Jõudnud Paide, võis näha hulk noori, kelle silmis oli märgata erilist tuld, millise oli sätitanud põlema eelmistel päevadel südamesse tunginud Jumala sõna. Valmistuti minekuks hommikusele palvusele. Oli koos palju noori, kes kõik olid kogunenud selle Sõna ümber, et paluda päevatööks õnnistust, et olla igapäev temast juhitud.

Paide tänavail liikus hulk rõõmsaid noori. Kõik rattasid piiblitunnile, mida peeti ilusal Vallimäel, ajaloolise Paide lossivaremete lähiduses. Loss, mis kunagi olnud nii võimas, on muutunud nukralt seisvateks varemeteks. Ainult vallitorn tõuseb veel võimsana üle pargi puude latvade. Kõik mägi oli täidetud suurtest laialt paisatud noorte gruppidest. Igal rühmal oma jutlustaja: õp. mag. A. Horn, õp. H. Haamer, õp. K. Kentmann, õp. J. Maior, õp. mag. J. Muru, õp. M. Ots, ins. K. Paldrok, misjoni-juhataja H. Põld, abiproost A. Pähn, õp. M. Saar, õp. K. Schultz, õp. mag. J. Eberhard j. t. Igaühel oma rühm ja asukoht.

Piiblitundide teemaks oli: „Haara sõnast kinni“ (Mt. 4, 1—11), „Uuesti sünnitatud Sõna läbi“ (Peetr. 1, 17—25), „Võiduelu Kristuses“ (Joh. 5, 24).

Olime koos Jumala Sõna juures. Piiblitunnid pakusid osavõtjatele vastuseid mitmeile igatsetud küsimustele. Lauldi vägevaid koraale. Pargipuud ja varemed said kuulda julgelt Jumala tunnistust. „Vaata, taevas ja maa lähevad hukka, aga minu sõnad jäävad püsima.“ Kuigi inimene suudab ehitada vägevaid torne ja müüre, siiski ajahammas nad purustab ja hävitab. Tundsime seda selgesti neid varisenud ja sammeldunud müüre vaadates. Nii kaob kõik selle maailma vägevus, jääb püsima Jumala sõna põlvest põlveni.

Järgmiseks oli jumalateenistus Paide Püha Risti kirikus. Jutlustas õp. A. Tooming teemal: „Suur ülempreester (Heebr. 4, 14—16). Kirik oli ehitatud lillede ja vanikutega. Seinal oli pilt, mida kandis ka iga noor oma rinnal K. P. märgina. Terav, kahe-terane mõök — purustamas kivist südant. Pääle kirjutatud „Jumala Sõna Mõök.“ See mõök tungis neil

päevil palju meie hingedesse, tuues esile uut ja helgemat, mida puhastas Jumala Sõna.

On palju tõkkeid, mis takistavad noori käimast teel, mille on rajanud Jeesus Kristus oma õpetusega. Me kohus on võidelda ja võita kõik kiusatused, mis juhivad meid eemale Jumala teedelt. Jumalateenistuse lõppedes lahkusime kirikust varustatult kõige mõjuvama, kõige kindlama relvaga — Jumala Sõnaga.

Õhtupoolikul oli Vallimäel rühmades läbirääkimised peetud kõnede üle ja ettevalmistus armulaua jumalateenistusele, mis peeti Püha Risti kirikus. Paljudel noortel oli igatsus minna Issanda lauale — põlvitama Tema risti alla. Rist, mis tundub tänapäeval võõrana paljudele noortele. Risti all on lepitus ja puhastus. Vabanesime sealt valutava ja rahutu südame patukoormast, tõustes sealt rõõmsana ja särasilmi, sest Kristuse veri oli kustutanud ka kõigi patu süü.

Pühapäeva hommikul oli Vallimäel piiblitunnid ja kirikus kontsert. Peajumalateenistuse pidasid praost G. Pärl ja õp. A. Täheväli. Kontserti andis Türi Muusikaseltst segakoor, soome laulukoor, kes ka osa võtsid Paide Noorte Päevadest, oreli helik. H. Leppnurm. Õhtupoolikul pidasid Vallimäel jumalateenistust misjoni-juhataja H. Põld (nüüd surnud), õpetaja mag. L. Kiviranna ja õp. Laasio. Lahkumise koosolek kirikus kujunes väga haaravaks. Õpetaja mag. K. Tiit kõneles teemal: „Sinu sõna peale.“ Väsinud kalur Peetrus vaatas Jeesuse otsa, lootusrikas naeratus elustas tema unerammetusest ähmaseid silmi, lõdvad käed haarasid uuesti kramplikult aerutäve: „Õpetaja, Sinu sõna peale katsetame veel kord, kuigi me terve õõ asjata oleme vaeva näinud,“ hüüab ta tagasi püügikohale jõudes.

Kes ei tunneks seda tülpinud tänapäeva tööinimest, kelle väsinud silmist vahib vastu nimetu vale ja selle palgeid paitab pettumuse vari. Ta on noor, tal oleks palju jõudu, ent ta on lootuse kaotanud. Peetrus oli valmis Jeesuse sõna peale uuesti katsetama, öeldes: „Sinu sõna peale.“ Samuti peame ka meie, noored, valmis olema Jeesuse sõna kuulma! Lahkusime julgelt Paidest igaühel Tema kutse ja töötused südames.

ELSA LÄTT

Latuse N. K.

„Ihus on isamaa eest surra!“

Laiuse
mälestussamba
detail

Sarkofaag
langenud sõduri
kujuga

„Suuremat armastust ei ole kellegil kui see, et tema oma elu jätab oma sõprade eest.“

Joh. 15, 13.

Surnutepühhal mälestagem taas tänudundes neid sangareid, kes andsid oma kallima — elu — rahva ja maa vabaduse eest! Kaunistagem nende kalmud ning süüdakem küünlad nende mälestuseks ning palvetagem et Taevane Isa laseks elada melegt südames sellel suurel armastusel, mis sunnib oma elu jätma oma sõprade eest!

Uinuge, langenud kotkad!

Uinuge, langenud kotkad,
Viimast ja õndsamat und;
Puhake vägevad tiivad,
Sihile jõudnud on lend.

Uinuge, langenud kotkad
Hingake palmide sees,
Kodumaa tänude pärjad,
Katvad teid kevade väes!

Uinuge, langenud kotkad,
Murtud on kaarnate väen:
Kotkate koiduväe parved
Tõusid kui valguse võim.

Uinuge, langenud kotkad,
Puhake vägevast tööst!
Kindlad nüüd kaljused pesad
Vaenlase marude eest.

Uinuge, langenud kotkad, —
Pilvedes lõppenud lend,
Kõrges veel kohavad tiivad —
Uinuge pühamat und.

AKSEL KALLAS

Wöormündrite tööford.

- K. Toofas, 12. nov., 26. nov., 17. detsembril.
 H. Wohre, 5. nov., 19. nov., 25. detf.
 M. Tropa, 19. nov., 10. detf., 31. detsembril.
 A. Alekand, 26. nov., 10. detf., 24. detf.
 J. Karu, 12. nov., 3. detf., 17. detf.
 A. Ränkel, 26. nov., 17. detf., 25. detf.
 J. Seinosa, 19. nov., 10. detf., 31. detf.
 W. Simberg, 26. nov., 10. detf., 25. detf.
 J. Wool, 26. nov., 10. detf., 31. detf.
 Kr. Rahn, 19. nov., 10. detf., 31. detf.
 K. Tarma, 12. nov., 3. detf., 24. detf.
 E. Welling, 26. nov., 10. detf., 24. detf.
 J. Tooming, 26. nov., 10. detf., 25. detf.
 K. Lani, 5. nov., 17. detf., 26. detf.

Koguduse sündmustil.

Ristitud (järg)

55. Endel Mitt. 56. Eevi Raudsepp. 57. Reet Dunap. 58. Marika Jõeveer. 59. Enno Saariste. 60. Arno Wasemägi. 61. Waldil Heeringa. 62. Mari Woltri. 63. Mare Helm. 64. Arno Kask. 65. Ella Nas.

Laulatatud (järg)

Kaarel Uru ja Agnes Järwet. Johannes Amor ja Linda Metjer. Elmar Raidmets ja Elfriede Tuudemann. Karl Bloompuu ja Selma-Johanna Laane.

Surnud ja maetud (järg)

61. Melanie Kütt. 62. Hilda Kask. 63. Mart Metsmaa. 64. Mart Jotamm. 65. Mari Kasemann. 66. Anna-Ottillie Palks. 67. Jaan Kuust. 68. Miralda Kirts. 69. Emilie Marie Saar. 70. Ferdinand-Johann-Gustav Kangro. 71. Mari Helm. 72. Jaan Lemming. 73. Hilda Kuslap. 74. Oswald Lunpuu. 75. Mai Möll. 76. Leena Reintubjas. 77. Mart Reintubjas. 78. Aleksander Willmann. 79. Leena Pärn. 80. Otto Wunk. 81. Eduard Dun. 82. Hans-August Sawi. 83. Leenu Mättel. 84. Karl-Georg Peterson. 85. Adu Tiido. 86. Walter Soolepp. 87. August Anslan. 88. Ellu Mõtte. 89. Maali Seen. 90. Ann Welling. 91. Rein Rasin. 92. Johannes Saar.

Koguduse elust.

Pühap., 20. aug. oli kirikus kog. a a s t a p ä e w a jumalateenistus, millest koguduse liikmed rõhkel arwul osa wõtsid. Jt. oli armulauaga ja laululehtedega. Jumalateenistusel esines Tartu Meeslaulu Seltsi meeskoor helilooja Ed. Tubina juhatusel.

Peale Jumalateenistuse peeti kirikupargis rahwuspäewa, kus samuti esines Tartu Meeslaulu Seltsi koor heliloojate Juhani Simm'i ja Ed. Tubina juhatusel. Peokõne pidas riigikoolkogu liige Dr. A. Miljan. Kõne ajal hakkas wihma libama. Kõneleja wiis oma kõne lõpule, hoolimata wihmasajust, mis wiimaks siiski nii tihedaks

muutus, et osa rahwast laiali walgus, järelejäänud osast täitus kirik, kus leiti warju wihma eest.

Wihma mõõdukes jatkus rahwuspäewa kawa täitmine. Järelejäänud peolised kuulajad innukalt õnnestunud ettekandeid kuulalistooril. Mitmeid laule tuli publiku nõudel korrata. Eeskawa lõppes õp. J. Järwe lõppõnaga. Õhtul oli seltsimajas peoõhtu, kus peale meeskoori laulude oli eeskawas ettekandeid Hugo Laur'ilt. Kõik ettekanded õnnestusid ja leidsid sooja wastuwõttu.

Rahjaks ei saanud prof. J. Köpp koguduse aastapäewast ja rahwuspäewast haigestumise tõttu osawõtta.

Pühap., 10. sept. oli kalmistul ausamba juures jumalateenistus.

Pühap., 24. sept. oli piiblipüha. Kõlalisena jutlustas praostkonna wikaarõpetaja Hiisjärw. Oma õpetaja jutlustas sel päewal Kursis pidulikul jumalateenistusel õpetaja ametijuubeli puhul.

Pühap., 8. okt. pidasime Iõikuspüha armulauaga. Osawõtjaid Iõikuspüha jumalateenistusest oli rõhkel arwul, kuid puudusid ka paljud. Ometi olime põlluharija rahwas ja Iõikuspüha peats olema päewoks, kus iga põlluharija tånumees Jumala ette astuma peats. Seda enam praegusel ajal, kus tõsiseid aegu üle elame ja kõikide pilgud peatsid pöördud olema Selle poole, kellest ainuüksi abi tuleb.

Tõsisel ajal.

Elame tõsisel ajajärgul. On puhkenud sõda, mis juba on häwitatanud ühe suure riigi. Läänes on jatkumas wõitlused maal, merel ja õhus. Ei ole ette näha weel praegu, misjulgused kannatused ja raskused maailma rahwaid on ootamas. Tõsisel pilgul waatane wastu tulewikule. Üks asi on meile selge: raud ja tulega, wägitwallaga ja metsitusega ei ehitata üles, waid häwitatakse ja ristatakse maha. Kristuse ewangeeliumi kuulutus rahu't ja armastusest on nagu hüüdjä hää kõrbes. Ometi teame kõik, et ainult rahu Jumal wõib murda mõõgad ja laotada waenu inimeste keskelt.

Kirik seisab Kristuse rahu ewangeeliumi teenistuses. Ta tahab anda seda, mida kõige enam wajame rahwaks ja õnnistuseks.

Kiriku ümber peatwad tihedate ridadena koonduma kõik, kes usutwad õiguse, tõe ja rahu wõidusse.

Eriti ka meie rahwas peab teadma, et ainult Kristuse ewangeelium wõib meid päästa.

Ometi on küllalt weel neid, kes on usultselt ükskõiksed. On weel ka neid, kes hooletult oma wõllest kohustust kiriku wastu täidawad ja korrapäraselt liikmekaardigi õigel ajal ei lunasta.

Tihhti on nii, et noorus ei hoolita maksmitsest, wadaduses ei jõuta. Millest peab kirik ülal seisma? Kui tuleb ootamata ametitalitust, siis on hädaldamist ja kurtmist mõnelgi juhul. Kes on siis süüdi muu, kui ise?

Õpetagu tõsised ajad inimesi tõsistelt mõtlema ja oma kohustust kiriku wastu täitma!

Koguduse liige K.

Mida tõi usupuhastus?—

Usupuhastuspühaks.

Kui Dr. Martin Luter 31. oktoobril 1517. a. oma aja kombe kohaselt Vittenbergi lossi- ja ülikooli kiriku uksele üles lõi 95 vaieluslauset, et välja kutsuda avalikku mõtete vahetust või vaielust päästekirjade üle, siis ei võinud ta ette näha, millised tagajärjed olid sel sammul kristliku kiriku edaspidisel kujunemisel. Teatavasti sai Luteri väljaastumisele tõukeks katoliku kiriku päästekirjade müük, mille läbi katoliku kirik pidas võimalikuks pattude andeksandmise raha eest.

Usupuhastuse põhjused aga peituvad sügavamal. Katoliku kirik oma ajaloolises arengus kaldus kõrvale puhtast ristiusust, õpetusest ja elust.

Luter ei tahtnud iseenesest uut kirikut luua, vaid kirikus maksvusele aidata tõelist kristlust. Ta tahtis kirikut puhastada väärdõpetustest. Ajajooksul kujunes katoliku kirikus kõige tähtsamaks teguriks paavsti võim, mis ainuotsustavaks. Et seda põhjendada, selleks tekkis piibli kõrvale peaaegu tähtsamaks autoriteediks n. n. suusõna õpetus. Katoliku kirik nõudis oma liikmedelt esmajoones piiramata kuulekust. Ei nõutud, et iga inimene ise tegelema peaks hingeõndsuse küsimustega. See jäeti kiriku hooleks, kuna ka preestritele vaadati kui vahemeestele Jumala ja inimeste vahel.

Luter toetudes piibliõpetusele, pidas endastmõistetavaks, et iga inimene on ise kohendatud vahekorda astuma Jumalaga, kuna ainsaks vahemeheks Jumala ja inimeste vahel on Jeesus Kristus.

Selleks aga, et inimene oleks võimeline Jumalat

otsima ja usuliselt kasvama, oli Luteri arvates tarvilik, et iga inimene peab piiblit tundma ja temasse süveneda võima. Selleks oli tarvis lugemise oskust. Siit selgub, miks Luter nõudis emakeelset rahvakooli mis on aluseks haridusele saanud kõigis Luteri usu- listes maades, ka meil.

Asudes puhtevangeelsel alusel, jõudis Luter äratundmisele, et mitte inimese teod üksi, vaid kõigepealt tema meelsus, tema usk on mõõduandev tema õndsakssaamisel. Luteri õpetuse sola fide — ainult usu läbi õndsakssaamine on mõnigi kord väärtõlgitsemist leidnud, sest arvatakse, et sellega on Luter eitanud tegude tähtsust. Nagu kõiki õpetusi, nii ka seda võime täielikult mõista ajaloolisel taustal, süvenedes nende tekkimise aegade probleemidesse ja mõttemaailma, nii ka siin. Samnti kui Paulus omal ajal seisis vastamisi vana-testamentliku käsutegude usuga ja oma usulistest kogemustest lähtudes rõhutab õndsakssaamist usu läbi (Rooma kiri), nii seisis Luter võitluses katoliikliku väärdõpetusega kõige välispidise tähtsusest. Kui Luter rõhutab usu kõikehaaravat tähtsust õndsakssaamisel, siis pidas ta endastmõistetavaks seda, et tõsisest usulisest meelsusest järgnevad ka hääd teod ja kõlblas elu.

Usupuhastuse tähtsus inimkonna arengus on määratu suur. See on suur ka meie rahva elus. Võime kindlasti öelda, ilma usupuhastuse kiriku elustava jõuta, poleks meie rahvas oma praegusele seisukohale jõudnud.

Majandusaasta.

Koguduse nõukogu poolt on käesolev aasta kuulutatud majandusaastaks. Selle aasta jooksul, juba lähemal päevil, tuleb igal koguduse liikmel, kel kogudusele veel liikmemaksu võlga, kõik võlad ära korraldada ja vahekorrad lahendada. Koguduse liikmetega, kes seda ei tee, toimitakse maksva korra järele.

Sellepärast korraldatagu kõik lahtised vahehorrad lähemil päevil.

Tähelepanu matuse juhtudeks.

Tuletame meele neile kog. liikmetele, kel surma-juhtumi puhkudel kalmistul hauda kaevata tuleb, et silmaspeetakse kalmistu kodukorra määrusi, mida igaüks matmisplatsi raamatutest lugeda võib. Eriti tuleb ette eksimusi § 21 ja § 7 vastu. Need paragrahvid näevad ette, et haua sügavus ei tohi olla alla 2 meetri ja matmisplatsidele on lubatud surnuid matta mitte vähem kui 0,2 mtr. kaugusesse selle piirist arvates. Kuid samuti tuleb silmas pidada ka kivi nõudeid.

Pühakirja lugemised.

Usupuhastuspühaks 31. okt. — 2 Tim. 4, 1—8.
Pühap., 5. nov. — Luuk. 13, 1—9.

Pühap., 12. nov. — Ap. teg. 20, 17—38.

Pühap., 19. nov. — Matt. 24, 1—14.

Pühap., 26. nov. — Surn. p. — Luuk. 13, 23—30.

Pühap., 3. dets. — 1 Kr. tul. p. — Jes. 62, 10—12.

Pühap., 10. dets. — 2 Kr. tul. p. — Ap. t. 3, 19—22.

Pühap., 17. dets. — 3 Kr. tul. p. — Joh. 1, 15—18.

Pühap., 24. dets. — 4 Kr. tul. p. — Luuk. 3, 1—17.

I Jõulupüha, 25. dets. — Matt. 1, 18—25.

II Jõulupüha, 26. dets. — Hebr. 1, 1—4.

III Jõulupüha, 27. dets. — Joh. 1, 1—14.

Pühap., 31. dets. — Luuk. 2, 22—32.

Sul on igavese elu sõnad. Joh. 6, 68.

Mitmesugust.

Kirikunoorte päevast Paides, 12. ja 13. aug. s. a. võtsid E. E. L. K. Laiuse koguduse Noorte Koondise esindajatena osa Koondise juhatusliikmed Helmi Helenurm ja prl. Elsa Lätt.

*

Uueks võõrmündriks Sadala valla Leedi—Reasvere ringkonna jaoks alates 20. aug. s. a. on hr. Voldemar Kütt.

*

Laupäeval, 28. okt. õhtul peeti Painküla koolimajas lõikuspidu, mis algas jumalateenistusega.

Karl Soolaid & Poeg

Mehaaniline mööbli-, puusärgi- ja puutööstus

LAIUSEL, SOOTAGA

Valmistab oma ja tellija materjalist

vineeritud ja harilikku *mööblit*

puusärke

aknaid, uksti ja muid puutöid

Tööstus on varustatud **moodsate masinatega**, mille tõttu tellimiste täitmise kiire ja töö korralik.

Matusetarbete ladu JÕGEVAL, Suur tän. 63

Alati laos saadaval suures valikus igasugu **puusärke, pärgi, ja teisi matusetarbeid**

Ostjaskonnale tasuta tarvitada katafalgi ja postament-lühtrid

Valmisriiete
äri

Jaan Kuusk

Valmisriiete
äri

Jõgeval, Ühispinga majas,
tel. 86

Soovitab algavaks hooajaks

Suuräri f-ma M. Jänes'e töökodades valmistatud

meeste- ja naiste *valmisrõivaid* soodsate hindadega

Äris saadaval veel: **mütsid, päevasärgid, kaelasidemed, shallid** ja muud rõivastustarbed.

Lõikus on lõppenud, väärtuslik looduse-and panipaikadesse kogutud, ent süda võib ainult siis rahul olla, kui seda kõike kaitseb ka tulekindlustus poliis.

Kindlustusaktsiaselts **EESTI LLOYD**

Esindab: H. PRUUS, Laiusel telef. 18.